

Innspill til næringsministeren fra fintechnæringen

Bakgrunn: Hvem er Fintech Norway?

Fintech Norway ble stiftet i desember 2020 av og for norske teknologigründere innenfor bransjen "FinTech". Som bransje omfatter "FinTech" alle aktører som ved hjelp av teknologi utfordrer det etablerte og bringer nyskapende og innovative finanstjenester til markedet. Vi kan dermed ses på som en motvekt til Finans Norge.

Foreningen har siden oppstart jobbet med å skape gode og rettferdige rammebetingelser for FinTech-aktører som opererer i det norske markedet, samt sikre at etablert næring ikke misbruker sin posisjon til å legge hindre eller ødelegge for nye aktører. Foreningen har i dag ca. 50-medlemmer. Dette er gründere og SMB-/teknologibedrifter som alle jobber med å skape mer konkurranse og bringe flere innovative, sikre og gode finanstjenester til markedet. Våre medlemmer representerer dermed fremtidens finansnæring.

Norge er et svært lite gründervennlig samfunn

Det er veldig trygt å bo i Norge gjennom vårt sosiale sikkerhetsnett. Dette sikkerhetsnettet er best for de som jobber i det offentlige, med en unik jobbtrygghet i 08-16 jobber og med ingen eller liten risiko for å miste jobben. Det offentlige har også gullkantede pensjonsavtaler det private bare kan drømme om. Dette er antagelig hovedårsaken til at offentlig sektor i Norge nå utgjør 32% av arbeidsstokken, og er den største offentlige sektoren i prosent i noe europeisk land.

Det er derimot svært risikabelt å starte egen bedrift. Ved etablering benytter gründer som regel oppsparte midler, som allerede er skattet av. I tillegg låner gjerne gründer opp ekstra med sikkerhet i egen bolig om de har dette. Nær sagt «alle» låner også penger fra venner og familie. Dersom gründeren ønsker å være en del av sikkerhetsnettet i Norge, må denne betale seg selv lønn, betale arbeidsgiveravgift en gang til, og skatte av pengene som allerede er skattet av. Dette er ikke bærekraftig, så gründeren ender ofte opp med å leve av oppsparte midler, og havner derfor utenfor sikkerhetsnettet i Norge.

Om vi skal ha noe å leve av etter oljen, så er det ikke offentlig sektor. Vi må redusere offentlig sektors byråkrati og størrelse, snarere enn å stadig øke skattene for å dekke kostnadene ved å ha en stor offentlig sektor.

Tilbakemeldingen fra våre medlemmer er at det er særdeles vanskelig å bygge opp ny virksomhet i Norge, og at de - gitt dagens situasjon – ikke ville startet opp nytt selskap igjen dersom de fikk muligheten. Dette er åpenbart et problem vi må finne en løsning på. Derfor er det veldig gledelig å høre næringsministeren uttale seg om regjeringens ambisjoner for fremtiden: At «Norge skal bli best i verden i gründerskap» er et budskap vi helhjertet stiller oss bak. Det er imidlertid vanskelig å ta dette budskapet alvorlig, når vi på motsatt side har en finansminister som tilsynelatende gjør det han kan for å sørge for det motsatte.

Konkrete ting det pekes på her er skattesystemet, med formuesskatten, arbeidsgiveravgiften og opsjonsordningene i spissen. I tillegg er problemer rundt virkemiddelsystemet, tilgang til

kapital og en voldsom trenering på iverksetting av gode, fremoverlente reguleringer fra EU noe som skaper unødvendige barrierer og frustrasjon hos våre medlemmer.

Norske gründerbedrifter trenger stabile og gode rammevilkår som fremmer innovasjon, konkurranse og vekst. Vårt første råd er derfor at finans- og næringsministeren slår hodene sammen og blir enige om en felles overordnet gründerstrategi. Vi er helt avhengig av tverrpolitisk støtte og enighet dersom Norges gründerpolitikk skal bli stabil, langsiktig og bærekraftig. Vi kan ikke være personavhengig, eller avhengig av hvilket parti som sitter i regjering, når vi skal bygge fremtidens finansnæring.

Nedenfor kommer vi derfor konkrete forslag til hvordan disse problemene kan løses. Vi håper dette vil hjelpe dere å komme frem til en god og langsiktig gründerpolitikk.

Arbeidsgiveravgiften: Fintech Norway foreslår

1. Gründerbedrifter i Norge burde fritas fra arbeidsgiveravgift de første 3 driftsår. Det må samtidig sikres at gründerne oppnår sykepenger og arbeidsledighetstrygd dersom prosjektet feiler – slik at de ikke faller utenfor sikkerhetsnettet og velferdssystemet. Essensen i dette tiltaket er at det legges til rette for å kunne prøve, noe det ikke er i dag.
2. Den "midlertidige" høye arbeidsgiveravgiften vi har nå bør fjernes umiddelbart, da den er ekstremt hemmende for teknologibedrifter som også relativt enkelt kan flytte til utlandet. Hovedproblemet er at den rammer oppstartsselskaper og tech-selskaper ekstra hardt, da de har et behov for høyt utdannede personer til det som er en kompetansenæring. Denne bør derfor ikke bare fases ut, men fjernes umiddelbart. Avgiften gjør også at de som havner utenfor unntakene i den nye skatteordningen for ansattopsjoner, blir rammet enda hardere. Det gir ingen mening å skalere opp tech-ressurser i Norge med de rammene som er i dag.

Formueskatten

Hovedproblemet med denne skatten er hvor skjevt og urettferdig den kan ramme gründerne, og da spesielt gründerne som ønsker å satse stort. Vårt standpunkt er at den virker ødeleggende (og konkurransevridende) for eiere av bedrifter som ikke tjener penger.

Oppsummert gjør den samlede skattebyrden for gründerne og eiere av selskaper i Norge, kombinert med langt dårligere rammer for investorer enn andre land i Europa, Norge til et svært lite attraktivt land å være gründer i. Formuesskatten står i veien for industrielle storskala-eventyr skapt av gründerne (så kalte «unicorns» er umulig å skape med norske eiere og tilhørende formuesskatt).

Dette baserer vi på følgende 4 punkter:

1. Et punkt som er oversett i debatten om formuesskatt til nå, er at den skal betales både før en bedrift nødvendigvis har utbytte som kan betale den, men også dersom en bedrift har gått konkurs. For gründerne, som har det som er høyrisiko vekstselskaper, så er det ingen selvfølge at disse lykkes (bare ca. 15-20% av de som henter Serie-A

funding lykkes), og det er dermed en betydelig risiko for å måtte betale formueskatt på aksjer i et selskap som er slått konkurs, og hvor gründer ikke lenger har aksjer å selge. Dette kan medføre personlig ruin i en situasjon hvor de aller fleste gründere har satset både hus og annet for å starte sin bedrift.

2. En gründer må betale formueskatt for sin andel av kapitalen som blir skutt inn av eksterne investorer i selskapet. Om en gründer har et selskap som blir verdsatt til 100 millioner, der gründer eier 25%, og investorer har skutt inn 50 millioner, så får gründer en formue på 12,5 millioner den må betale formueskatt på (heldigvis skattlegges ikke aksjeverdien på unoterte aksjer).
3. For å dekke denne formueskatten, må gründer selge aksjer i selskapet. Gitt den såkalte "oppjusteringsfaktoren for utbytte / gevinst på aksjer" (i motsetning til eiendom som ikke har det), hvor skatten på utbyttet blir 37,84% før formueskatten kan betales, så må relativt sett flere aksjer selges for å dekke formueskatten enn om utbytte hadde vært beskattet likt som annen finansgevinst / eiendomsgevinst / rentegevinst. Når gründer så selger disse aksjene (kjøperne vil i hovedsak være utenlandske investorer) skattlegges gründer derfor 37,84% i utbytteskatt. Vi mener det ikke finnes noen god grunn til at gevinst på eiendom og leieinntekter på eiendom skal være 22% og at aksjer har 37,84%.
4. Dersom selskapet går konkurs, må gründer fortsatt betale formueskatt for aksjene den hadde i fjor, men har da ingen aksjer å selge. I forhold til første punkt om risikoen ved å starte egen bedrift uten lønn og mye lån, så er konsekvensene ufattelig mye større for en gründer i Norge med formueskatten enn for de ansatte i offentlig sektor.

Det er derfor høyst urimelig og urettferdig at gründerne, som ikke mottar bidrag fra det offentlige i oppstartsfasen, skal bidra så utrolig mye i skatter og avgifter om de lykkes.

Fintech Norway foreslår

1. Driftsmidler og aksjer må unntas fra formuesskatt ved å redusere verdsettelsen til null;
2. Kapitalskatt / overskudd settes til 25% (opp fra 22%, som også rammer utenlandske investorer og vil gjøre en betydelig endring);
3. Utbytteskatt bør settes til 25% (ned fra 37,84% som er svært høyt, og kompenseres noe med høyere kapitalskatt);
4. Skatt på gevinst på eiendom på 25% (opp fra 22%);
5. Arbeidsgiveravgift på 10% - hvor gründerbedrifter får fritak første 3 driftsårene som nevnt over;
6. Utrede hvordan oppstartsbedrifter kan slippe forskuddsskatt første fem år;
7. Vurdere incentiver for investorers investeringer i oppstartsbedrifter. Se til UK, hvor de har innført SEIS og EIS skattefritak: <https://www.angelsden.com/tax-relief/>

Bedre tilretteleggelse for opsjonsordninger

Utfordringen med dagens modell er at den har masse administrasjons- og kontrollbehov, samt medfører en betydelig arbeidsgiveravgift, noe som - med den «midlertidige»-forhøyelsen dagens regjering kom med – gjør det svært kraftig beskattet. Hele tanken bak hvorfor en bedrift ønsker å tildele opsjoner / aksjer til den ansatte er målsetningen om at de får en del av kaken dersom selskapet lykkes. En slik «sosialistisk» tankegang, burde være helt i tråd med dagens regjering sin tankegang.

I den nye skatteordningen for ansattopsjoner står det i § 5-14-12 punkt 1:

«Som selskap i oppstarts- og vekstfasen etter skatteloven § 5-14 annet ledd anses aksjeselskap hjemmehørende i Norge som oppfyller følgende vilkår:

- a. selskapets gjennomsnittlige antall årsverk var 50 eller færre, og samlede driftsinntekter og balansesum var 80 millioner kroner eller mindre, i inntektsåret før tildelingspunktet».
- Videre sier den i bokstav f. «maksimalt 30 prosent av selskapets samlede lønnskostnader er knyttet til en eller flere av følgende: aktiviteter omfattet av næringshovedområde K "Finansierings- og forsikringsvirksomhet" i Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering».

Punkt 1 a., om selskapets størrelse, ekskluderer i praksis alle scale-up-/vekstselskaper. Dette er motstridende med regjeringens og næringsministerens ambisjoner om å tilrettelegge for "Unicorns" i Norge, da et selskap som har suksess, sannsynligvis vil ha mer enn 50 ansatte og driftsinntekter / balanse over 80 millioner kroner (Fintech Norway har eksempelvis flere medlemmer med langt mer enn 50 ansatte og høyere balanse, og alle de faller derfor utenfor ordningens første punkt). Det er ingen rasjonelle grunner til å ha en slik begrensning. Den skaper kun mer unødvendig administrasjon og kompleksitet.

Videre har selskaper som er underlagt næringsområde K «Finansiering og forsikringsvirksomhet», ref. bokstav f, allerede en høyere skattesats i utgangspunktet («finanssskatten»), så ekskluderingen gir et tydelig signal om at regjeringen ikke ønsker en FinTech-næring i Norge.

Generelt er det uakseptabelt at vi har en så mye dårligere modell enn den svenske når det gjelder kvalifiserte personalopsjoner. I tillegg har ikke norske gründere mulighet til å utstede tegningsopsjoner for å unngå inntektsskatt, slik de kan gjøre i Sverige. I Norge blir det inntektsbeskatning selv om man betaler premien og ordningen derfor lite attraktiv for ansatte.

Fintech Norway foreslår

1. **Forbedre og forenkle skattemodellen for opsjoner til norske oppstartsbedrifter.**

- a. I stedet for å se på rammene for unntak fra opsjonsbeskatning, bør opsjoner generelt skattlegges på samme måte som aksjer. Dette vil være mye enklere å administrere og skatten på aksjeoverskudd er uansett 37,84% på privat hånd, som i seg selv er en betydelig skatt. Vi kan ikke se noen grunn til å skape et svært komplisert system for opsjoner i likhet med hva som har vært forsøkt hittil.
- b. FinTech-bedrifter kan heller ikke ekskluderes i denne ordningen. De rammene og begrensningene gjør at alle ambisiøse selskaper som satser på mange ansatte og henter mye kapital faller utenfor ordningen. Da tilrettelegger man ikke for såkalte "unicorns", og det er bedre for ambisiøse gründere å starte i et annet land.
- c. Opsjonsskatteordningen bør utvides slik at den omfatter flere vekstbedrifter.

2. Følg og iverksett EU-regelverk raskere

- a. Norge må bli tettere påkoblet politiske prosesser i EU rundt teknologi og digitalisering. Dette blir en viktig oppgave for å sikre muligheten for forutsigbare rammer for våre gründere. Vi må unngå særnorsk regelverk som er i utakt med resten av Europa, og som gjør at våre teknologibedrifter blir hengende etter på det juridiske, noe vi har (altfor) mange eksempler på i dag.
- b. Rammevilkårene for norske FinTech- og gründerbedrifter må bli like bra eller bedre enn hva vi ser fra EU. EU-politikk (som det kommende PSD3-direktivet og PSR-reguleringen vil være), må innlemmes i Norsk lovverk umiddelbart, og ikke dreneres og ta lang tid slik vi har sett fra tidligere innføring av EU regler i Norge (e.g. Crowdfundingforordningen - ECSPR, MiCA, PSD2, etc.).

3. Koordiner Finans- og Konkurransetilsynet

- a. Gründere ønsker fri konkurranse. Både Nærings- og Finansdepartementet har et delt ansvar for at konkurransen i bank- og finansnæringen ikke fungerer godt nok. Vi har en banksektor i Norge som er sterkt preget av en monopolistisk og grådig bank (DNB). De har kjøpt opp den største utfordreren (Sbanken) og har majoritet i Vipps (som har tilnærmet likt monopol på betalingsmarkedet i Norge), Bankaxept og BankID. Banken blokkerer beviselig for god konkurranse i Norge og konkurransetilsynet har til nå vært helt fraværende. Staten er største eier i DNB, og det er derfor provoserende at staten ikke gjør mer for å tilrettelegge for konkurranse.
- b. Vi foreslår derfor at det sees til UK, som har hatt stor suksess med en trepartsmodell hvor Konkurransetilsynet og Finanstilsynet jobber tett og godt sammen opp mot Finansdepartementet for å tilrettelegge og følge opp reguleringer og lovverk.

Tilgang til kapital

Vi har i mange år tilrettelagt eksepsjonelt for investering i eiendom i Norge. Gevinst på eiendom skattlegges med 22% (eller ingen skatt om du bor der selv i ett år), men hvor aksjeinvesteringer i gründerbedrifter blir skattlagt med 37,84%, med langt høyere risiko. Når vi nå jager samtlige formuende ut av landet på grunn av både formueskatten, en kraftig økning i utbytteskatten (fra 28% til 37,84% på få år på grunn av den «oppjusteringsfaktoren»),

så tørker vi fullstendig opp i tilgangen på kapital for oppstartsbedrifter. For ambisiøse gründere gir det heller ingen mening å etablere seg i Norge, når "Risk and reward" blir såpass skjevt skattlagt.

Fintech Norway foreslår

1. Norge har forsøkt seg på halvgode insentiver for investorers investeringer i oppstartsbedrifter uten særlig hell. Her foreslår vi å se til UK, hvor de har innført SEIS og EIS skattefritak: <https://www.angelsden.com/tax-relief/>. Dette har hatt veldig god effekt for tidligfase bedrifter i England, og Norge burde ikke være noe dårligere.
2. I dag er det skatteinsentiv for aksjeinnskudd i oppstartsselskaper. Med insentivet kan personlige skattytere trekke fra inntil 1 million kroner årlig i investert kapital, og oppnå et fradrag på maksimalt 220 000 kroner (22 prosent av investeringen). Det gir generelt ingen mening å skille på skatteinsentiver for gjeldsbaserte investeringer og egenkapital. For mange gründere vil muligheten til å finansiere seg med lånebaserte investeringer være helt sentralt for å beskytte sin eierandel og investering i oppstartsvirksomheten. Vi foreslår derfor at myndighetene opprettholder, men også utvider, insentivordningen til også å omfatte låninvesteringer, slik at FinTech-aktører som tilbyr lån til eksempelvis boligbyggere kan kanalisere mer kapital til markedet, og bidra til å løse boligunderskuddet.

Virkemiddelapparatet

Skattefunn-ordningen var gull, men er blitt til gråstein. Den er blitt betydelig strammet inn i en periode hvor mange virksomheter sliter med tilgangen til kapital. Skattefunn-ordningen var faktisk noe som fungerte, men den innstramningen som har skjedd der nå går ut over bedrifter i en svært sårbar makroøkonomisk periode.

I tillegg er det lite midler som tilfaller ideell sektor. Dette er en sektor som spiller en viktig rolle i det norske velferdssystemet og det er bred politisk enighet om å legge til rette for ideell vekst. Mangel på investeringskapital er imidlertid et hinder for vekst for mange ideelle aktører. Ideelle har i motsetning til kommersielle virksomheter ikke mulighet til å søke midler fra tilskuddsordninger som forvaltes av Innovasjon Norge.

Fintech Norway foreslår

- 1. Bedre ideelle aktørers tilgang til virkemiddelapparatet**
 - a. Utred hvordan ideelle virksomheter, som ikke er skattepliktige, kan få tilgang til Innovasjon Norges virkemidler for hjelp til omstilling og utvikling.
- 2. Reverser endringene i SkatteFUNN-ordningen**
 - a. Reverser endringene og innstramningene som er blitt gjennomført de seneste årene.

- b. Virkemiddelapparatet må være nøytralt og uten politiske føringer (må tenke som en investor).
- c. Se på ordninger innenfor virkemiddelapparat som hjelper gründere med annet enn penger (for eksempel á la Business Lillestrøm o.l.)

Oppsummert: Våre konkrete forslag til forbedringer

- Kapitalskatt / overskudd settes til 25% (opp fra 22%, som også rammer utenlandske investorer og vil gjøre en betydelig endring);
- Fritaksmetoden videreføres;
- Utbytteskatt settes til 25% (ned fra 37,84% som er svært høyt, og kompenseres noe med høyere kapitalskatt);
- Driftsmidler og aksjer må unntas fra formuesskatt ved å redusere verdsettelsen til null;
- Skatt på gevinst på eiendom på 25% (opp fra 22%);
- Arbeidsgiveravgift på 10% - hvor gründerbedrifter får fritak første 3 driftsårene som nevnt over;
- Skattefritak for oppstarts-investeringer på samme modell som i UK;
- Stabile rammebetingelser uten brå endringer (eksempel 5% aga plutselig innført);
- Bedre opsjonsordninger så gründerne (skaperne) får gevinsten og ikke kapitalistene (investorene)
- Utred hvordan ideelle virksomheter, som ikke er skattepliktige, kan få tilgang til Innovasjon Norges virkemidler for hjelp til omstilling og utvikling.
- Reverser endringene i SkatteFUNN-ordningen;
- Virkemiddelapparatet må være nøytralt og uten politiske føringer (må tenke som en investor);
- Se på ordninger innenfor virkemiddelapparat som hjelper gründere med annet enn penger (for eksempel á la Business Lillestrøm o.l.)